

CTI jelentés

Cyberbullying elterjedése a Covid-19 járványhelyzet alatt

Bevezetés

Tekintettel arra, hogy a pandémia miatt sokak élete szinte csak az **internetes közegben** folytatódott tovább, teljesen átalakultak mindennapi szokásaink és életmódunk. Az oktatási területek nagy része is “átköltözött” az online térbe, különböző videokonferencia alkalmazások segítségével bonyolítják le az iskolákban dolgozók a tanórákat, előadásokat. Sajnos az **iskolai közösségekben** előforduló zaklatások nem szűntek meg a járvány ellenére, **új formát öltöttek**, más jellemzőkkel és módszerekkel.

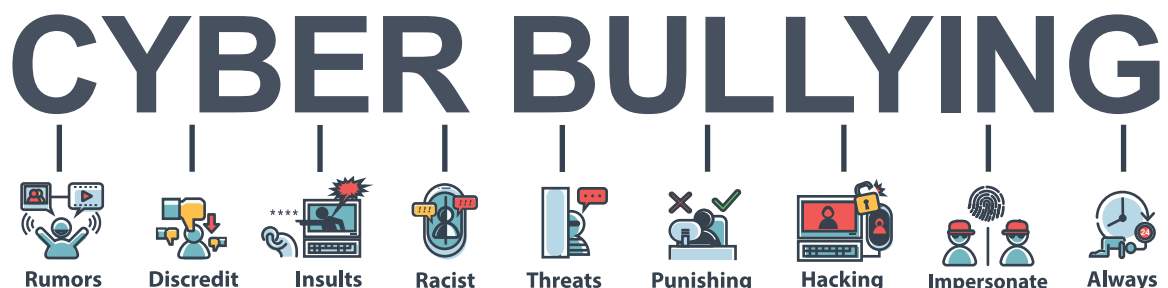
Tartalomjegyzék

Mit nevezünk internetes zaklatásnak?	3. oldal
Az internetes zaklatás hatásai a gyerekekre	4. oldal
A zaklatás árulkodó jelei a gyermekeknél	5. oldal
Cyberbullying a koronavírus járványhelyzet alatt	6. oldal
Az internetes zaklatás megjelenési formái	7. oldal
Mit tehetünk ellene?	9. oldal
Kitől kérhetünk segítséget?	10. oldal

Mit nevezünk internetes zaklatásnak?

Internetes zaklatás, avagy az úgynevezett **cyberbullying** alatt olyan cselekményt értünk, amelyben az áldozathoz elektronikus úton eljutó információk **durvább csúfolódásokból**, kárörvendésből és **fenyegetésekből** állnak, melyet egy vagy több felhasználó végez, ismétlődő alkalmanként. Az ilyen tartalmak eljuttatása az áldozathoz történhet többféleképpen, privát üzenetben, nyilvános posztokban és megosztásokban is. Internetes zaklatások leggyakrabban a **közösségi média platformokon** fordulhatnak elő (például: Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok). Fontos megjegyezni, hogy az ilyen irányultságú platformokon általában az átlag minimum regisztrációs korhatár a **13-14 éves kor**, azonban sajnos megfigyelhető az ennél fiatalabb gyerekeknél is a használatuk. Ez a regisztrációs űrlapok könnyű kijátszhatósága miatt lehetséges.

1. ábra: A cyberbullying főbb formái, jellemzői.

Az internetes zaklatás hatásai a gyerekekre

Az említett tevékenységek nagyon **súlyos negatív hatást** válthatnak ki az áldozatoknál, nagyban befolyásolják az egészséges személyiségfejlődést és az önbecsülést. A cyberbullying sok esetben komolyabb hatással van a **gyermek lelkivilágára**, mint a fizikai vagy személyes kontaktus esetében. Mivel itt az áldozat nem tud fizikailag eltávolodni a zaklatótól (pl.: a gyermek hazaindul az iskolából) ezért szinte bármikor és bárhol lehetőség van, hogy felvegyék vele valamilyen elektronikus formában a kapcsolatot. Ilyenkor a gyermek azt érezheti, hogy **nem tud elmenekülni** zaklatója elől, illetve annak még nagyobb hatása lehet, ha az áldozat nem tudja zaklatója kilétét, ismeretlen számára. Mivel a gyermeket ez a fajta "teher" az élet minden területére elkíséri, rányomja a bélyegét a mindennapi hangulatára, először **szorongást** később akár **depressziót** is okozhat. A zaklatók sokkal nagyobb magabiztossággal és tudatossággal követhetik el az internet leple alatt ezeket a tevékenységeket, mivel könnyebben tudnak névtelennek maradni.

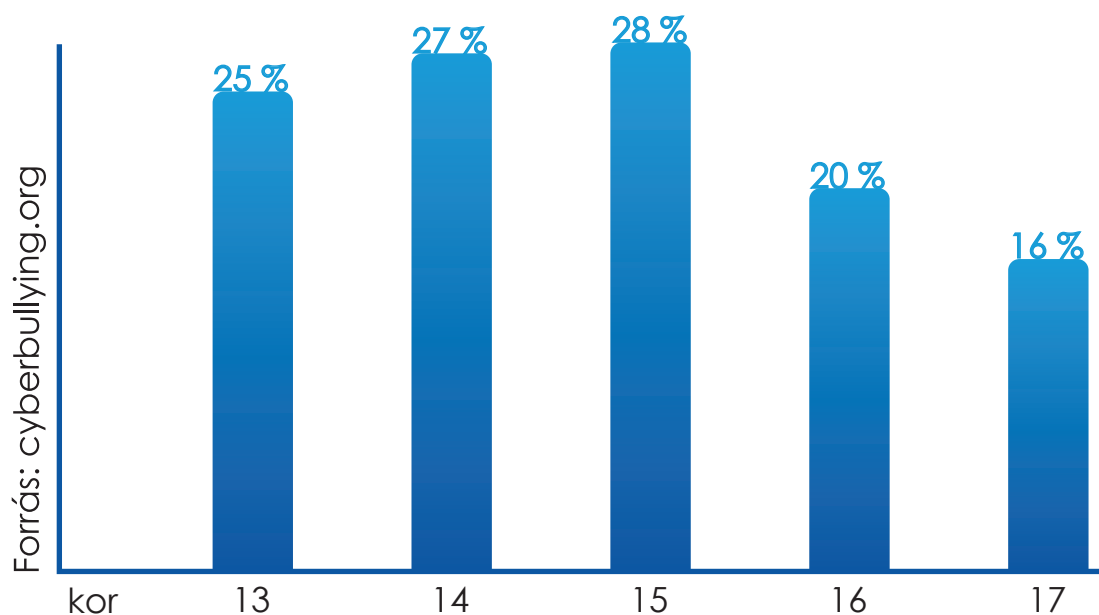
A zaklatás árulkodó jelei a gyermekeknél

Az ESET összegyűjtött néhány figyelmeztető jelet, amelyek segítséget nyújthatnak a korai felismerésben. Az első legszembetűnőbb dolog az **észrevehető fizikai változások**, például, ha a gyermeknél **hirtelen súlyvesztés**, **alvászavar** tapasztalható, **idegesnek** tűnik reggelente. Majdnem minden gyereknél előfordul, hogy kifogásokat keres azért, hogy ne kelljen iskolába mennie, például betegséget színlel, azonban, ha ez szokássá válik, már más is állhat a háttérben. A **hirtelen hangulatváltozások**, csípős válaszok is jellemzően együtt járnak a serdülőkorral, azonban, ha a feltett kérdések rendszeresen **ingerlékenységet** váltanak ki, már érdemes lehet kideríteni, hogy minden rendben van-e. Problémákra utalhat továbbá, ha a gyermek hirtelen mellőzni kezdi kedvenc hobbiját, tevékenységét, az pedig végképp jelzés értékű, ha hirtelen otthagyja a közösségi oldalakat.

Cyberbullying a koronavírus járványhelyzet alatt

Az iskolák és más oktatási intézmények tanórái, előadásai szinte teljes mértékben átköltöztek valamilyen internetes platformra. Ezért a diákok és a tanulók még **több időt töltenek a képernyők előtt**, mint a járványt megelőző időszakban. Mivel a cyberbullying fogalom főként a fiatalabb generációhoz köthető, nem meglepő módon a koronavírus miatti korlátozások és intézkedésekből következő gyarapodó online jelenlét miatt növekedésnek indult az ilyen témájú tevékenységek száma. A kijárási tilalom és az iskolák bezárása után drasztikus **70%-os növekedést** mértek a cyberbullying tevékenységek számában szerte a világon.

2. ábra: A cyberbullying áldozatainak kor alapján csoportosított grafikonja.

Az internetes zaklatás formái:

Flaming (lángháború): **Online veszekedés** dühös és trágár nyelvezet használatával, illetve támadó jellegű hozzászólások küldése valakiről nyilvános fórumra.

Denigration (befeketítés): Hírnév rontására alkalmas **rosszindulatú pletykák** vagy szóbeszéd küldése, terjesztése valakiről.

Impersonation (személyiséglopás): Az elkövető egy **másik, létező személy** online profiljában jelenik meg, és hírnevének rontására alkalmas üzeneteket küldözget a **nevében**.

Exclusion (kiközösítés): Az online közösség egy tagjának a **csoportból való kirekesztése**.

Harassment (zaklatás): **Bántó üzenetek** küldése online.

Outing (kibeszélés): Titkok, pletykák vagy egyéb személyes **információk engedély nélküli megosztása** másokkal.

Trickery („trükközés”, becsapás): **Személyes adatok** csalással, megtévesztéssel történő **megszerzése** valakitől, majd ennek az információnak, adatnak a **megosztása** a közösséggel.

Sexting: Az elkövető szexuálisan provokatív és saját maga által készített **meztelen vagy félig meztelen képeket**, vagy nyíltan **szexuális tartalmú szöveget** küld el online valakinek.

Mit tehetünk ellene?

A fiatalok és gyerekek első körben a szülők felé tudnak fordulni. A témában az elsődleges és legfontosabb gyógyír a kölcsönös bizalmon alapuló beszélgetés. Azonban ahhoz, hogy sikeres és eredményes kommunikáció történjen, mindkét fél esetében teljesülnie kell bizonyos feltételeknek. A gyermek szempontjából el kell érni azt az állapotot, ha megtörténik a baj, akkor a gyermek ne féljen, ne szégyelljen **segítséget kérni a szülőktől**. Sajnos sok esetben megfigyelhető az, hogy az áldozat nem jelzi senkinek sem az adott rosszindulatú tevékenységet, szégyelli vagy egész egyszerűen nem szeretne beszélni a dologról. Szülőként iktassuk be a mindennapokba az internetes közösségi média felületeivel kapcsolatos beszélgetéseket, **jelezzük** gyermekünknek az ezzel járó **veszélyeket** és hogy mire érdemes odafigyelni. Próbáljunk meg mi is utánanézni, **utána olvasni** ezeknek a témáknak, hogy naprakészebb tudásunk legyen és könnyebben tudjunk segíteni gyermekünknek. Fontos megtalálni azt az egyensúlyt, hogy mit **ellenőrünk** a **gyermek internetes tevékenységeivel** kapcsolatosan.

Jó, ha tudjuk azt, hogy milyen **applikációkat** és programokat használ, azonban az üzenetek megtekintése és egyéb személyesebb információk elolvasását könnyen **túl tolakodónak** veheti. Fontos, hogy ha esetleg súlyosabb eset fordul elő és a képességeinken már túlmutat az adott helyzet, akkor szülőként **ne éljük meg kudarcként** az esetet, kérjük ki **szakember segítségét** vagy jelezzük a zaklatást a megfelelő hivatalos szervek felé. Mindenképpen érdemes **képernyőmentéseket készíteni** azokról az üzenetekről vagy e-mailekről, melyekben megtalálhatóak a zaklatásra használt üzenetek vagy képek, ezzel segítve a későbbi intézkedést.

Kitől kérhetünk segítséget?

Ha már megtörtént a zaklatás, képekkel való visszaélés, azt mindenképpen **jelenteni kell** – az adott platformon (pl. közösségi média oldalon), az **NMHH oldalán** (<https://nmhh.hu/internethotline/>), vagy akár az **iskolában** és a rendőrségen is.

Minden esetben megfontolandó **szakértő segítségét** is kérni az eset feldolgozásához, kezeléséhez. A **Kék Vonal** 116 111-es számán bárki ingyenesen és anonim módon kaphat segítséget – 24 év alatti fiatalok, és aggódó szülők és felnőttek is.

NEMZETI
KIBERVÉDELMI INTÉZET

nki.gov.hu

titkarsag@nki.gov.hu

+36(1)325 7672

Nemzeti Kibervédelmi Intézet

[@nki.gov.hu](https://www.instagram.com/nki.gov.hu)

Kibertámadás!
podcast